

facerdote Domini inveniant, unde infestas Philosophiæ & Poësis radices purgare & fanare valeant.

In Sediis generalibus hæc publicentur.

§.5. Et hos canones per Ordinarios locorum, ubi generalia studia vigent, & Rectores universitatis eorumdem Studiorum singulis annis in principio studii, in virtute sanctæ obedientiæ publicari mandamus.

Nulli ergo &c.

D. P. An. 1. 19. Decemb.

Datum Romæ in publica sessione, in Lateranen. sacrosancta Basilica solemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo tertio decimo, 14. Kalen. Januarii, Pontificatus nostri Anno primo.

VII.

Quod Fratres Ordinis Minorum de Observantia habere possint domos amplas, & magnifica ornamenta Ecclesiastica.

LEO PAPA X.

Dilectis filiis Generali, & Provincialibus Vicariis, Guardianis, & Fratribus Ordinis Fratrum Minorum de Observantia.

Exordium.

Merentur vestrae devotionis sinceritas, & Religionis honestas, ut ea vobis gratiose concedamus, quæ vestrarum conscientiarum serenitatem, & quietem respicere dignoscuntur.

Causa hujus Concilii.

§.1. Cum itaque sicut nobis nuper exponi fecistis, licet felices recordationis Nicolaus III. Clemens Papa V. ac alii Romani Pontifices prædecessores nostri, pro consolidatione ambiguarum mentium, & timoratarum conscientiarum Fratrum Ordinis vestri serenitate, domos, & loca, & alia bona vestra; tam mobilia, quam immobilia, in jus, & proprietatem Romane Ecclesiæ susceperint; nihilominus nonnulli vestrum adhuc hæsitant, cum eis domos amplas, & spatiosas, quæ in præsentiarum in vestro Ordine, & familia tam per Fratres, speciali ad hoc facultate, sive auctoritate suffultos, quam per seculares ad hoc pia devotione ductos, construuntur & adificuntur, ut potius palatia Magistratuum reputari posse videantur, quam habitationes pauperum, inhabitare, & colere. Et simili modo paramentis, & vasibus Ecclesiasticis, quæ in numero, & precio Evangelicæ paupertatis, quam professi estis, derogare videntur, & aliis, quibus tam Ordo, quam Fratres utuntur communiter vel divisim, uti, & in vestris Conventibus illa retinere liceat. Ac propterea nonnulli Conventus relinquere, & ad loca eremitoria se transferre, & fugere moliantur, in Divini cultus detrimentum, & scandalum plurimorum, ac Ordinis, & familiae perturbationem. Et cum interdum ob magnificentias plurimorum Principum, & aliorum dominorum, qui non secundum quod vestra congruit paupertati, sed secundum, quod eorum congruit excellentiæ, volunt & vestras domos construere, &

pro divino cultu captas, & planetas, dalmaticas, & alia paramenta, & calices, ac alia vasa ad ministerium Sacramenti altaris, pro summi Dei honore, & gloria pie erogare, & elargiri, talia respuere non possitis, necnon possibilem resistentiam de non accipiendo faciatis, & non finant isti tales donantes jam acceptata alienari, nec demoliri jam constructa permittant.

§.2. Nobis humiliter supplicari fecistis, ut pro pace conscientiarum vestrarum, & ut sine stimulo gratum Altissimo famulatum exhibere, & in vestro laudabili officii ritu continuare possitis, statui vestro super his opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§.3. Nos igitur attendentes, quod domorum, & aliarum rerum, tam pro divino cultu, quam pro communi usu vestro vobis concessarum, solum ad usum, & non fructum, nec possessionem cedunt, nec ea sine speciali Sedis Apostolicæ mandato alienare possitis, ac ad eandem Sedem illa omnia, quæ de novo, ut nostri prædecessores fecerunt, in proprietatem dictæ Sedis recipimus, pertinent, & quod ex domorum amplitudine, aut paramentorum multiplicitate, nihil magis vestris commoditatibus corporalibus adiciatis, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica tenore præsentium declaramus, & decernimus, vos illorum tantum esse Custodes, & non Possessores, & propterea absque vestrae professionis macula, aut violatione, cum debeat juxta celebritatem solemnitatum, & solemnioribus officiis, decentioribus paramentis divinam honorare majestatem, & ipsius cultum munificare, & aliis quibus tam Ordo quam Fratres utuntur, communiter, vel divisim, uti, & potiri libere, & licite posse, prout etiam felices recordationis Julius Papa II. Prædecessor noster Fratribus ejusdem Ordinis, & familiae Regni Angliæ ad instantiam carissimæ in Christo filiae nostræ modernæ Reginæ Angliæ illustris concessisse dicitur. Et sic perpetuis futuris temporibus in Ordine, & familia vestris ab omnibus illius Fratribus teneri, & observari debere volumus, & mandamus.

§.4. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac ipsius Ordinis statutis, etiam juramento, sive professione firmatis, & aliis in contrarium facientibus quibuscumque.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die secunda Januarii, millesimo quingentesimo decimo quarto, Pontificatus nostri Anno primo.

Petio Fratrum Minorum de Observantia.

Declaratio quod liceat ipsis Fratribus, uti amplius domibus, magnificisque ornamentis Ecclesiasticis.

Derogatio contrariorum.

D. P. An. 1. die 2. Jan.

Refor-

VIII.

Reformatio generalis Prælatorum Ecclesiasticorum, eorumque Officialium ac Familiarum, & aliorum.

LEO EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Sacro approbante Concilio.

Exordium.

Superne dispositionis arbitrio, quo cœlestia pariter & terrena ineffabili providentia disponuntur, in sublimi beati Petri folio Christi Unigeniti Dei Filii gerentem vices in terris Rom. Pontificem, decet in primis pro cura, & salute dominei gregis sibi divinitus commissi providi exercere Pastoris officium.

Causa hujus reformationis.

§.1. Quare pro dicti pastoralis officii sollicitudine cum Ecclesiasticam disciplinam, ac per omnes fere Christifidelium gradus, bene recteque vivendi regulam temporum difficultate, ac hominum malitia, licentiaque, & impunitate in deterius ita labi, decluere, aberrareque longius a recta via animadvertimus, ut nisi provida corrigatur emendatione, in varios errores securitate peccandi quotidie magis incidere, moxque obortis publice scandalis prorumpere sit verendum.

Præfatio reformationis.

§.2. Cupientes igitur, quatenus nobis ex alto permittitur, ea jam nimium invalescentia mala corrigere, ac pleraque in pristinam sacrorum canonum observantiam reducere, ac in melius juxta sanctorum Patrum instituta, dante Domino, reformare, eaque omnia sacro approbante Lateranen. Concilio, a fel. rec. Julio Papa II. prædecessore nostro inter alia propterea incepto, & per nos continuato salubriter moderari, ut ab his sumamus exordium, quæ pro nunc magis expedire videntur, & in Ecclesia Dei maxima scandala pepereant, a promotionibus scilicet ad Ecclesiasticas dignitates constituimus exordiri.

De qualitatibus promovendorum ad Episcopatum &c.

§.3. Cum pia mem. Alexander PP. III. prædecessor noster etiam in Lateranen. Concilio decreverit, ut ætas, morum gravitas, ac literarum scientia in personis promovendis in Episcopos, & Abbates diligenter inquirantur, nihilque magis Dei Ecclesiæ officiat, quam cum immeriti assumuntur Prælati ad regimen Ecclesiarum, propterea in promotionibus Prælatorum, quarum a Rom. Pont. magna ratio haberi debet, eo præsertim quod de promotis per eos ad Ecclesias, seu Monasteria in extremo judicio rationem reddituri sunt; Statuimus & ordinamus, ut deinceps perpetuis futuris temporibus, Patriarchalibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus Ecclesiis, & Monasteriis pro tempore vacantibus de personis juxta præfati Alexandri constitutionem, ætate matura, gravitate morum, literarumque scientia præditis, non ad aliquam instantiam per commendam, & administrationem, seu conservationem aut alio quovis modo provideatur, nisi ratione

Tom. III. Par. III.

utilitatis Ecclesiarum, prudentiæ, nobilitatis, probitatis, experientiæ, atque curialitatis antiquæ cum competenti literaturæ, & in Sede Apostolica meritorum, aliter visum fuerit faciendum. Idemque in electis, & postulatis, quorum electiones, & postulationes per Sedem Apostolicam admitti consueverunt, volumus observari.

§.4. Et si de minoribus ætate XXX. annorum, Ecclesiis aut Monasteriis hujusmodi contigerit provideri, non dispensetur cum eisdem, ut Ecclesiis citra XXVII. ætatis annum, Monasteriis vero citra XXII. præcisse valeant.

§.5. Quinimmo ut accuratius, diligentiusque idoneæ personæ promoveantur, statuimus ut Cardinalis, cui electionis, postulationis, aut provisionis Ecclesiæ, seu Monasterii relatio committetur, antequam in sacro Concilio, ut moris est, referat commissionem examinis, ac relationis hujusmodi sibi datam, uni cuilibet ordinis antiquiori Cardinali in ipso Concilio per seipsum, vel, si ea die, qua sibi commissionis onus injunctum fuerit, Concilium non fuerit, per Secretarium suum, aut alium quemlibet ex suis domesticis familiaribus, notam illam facere debeat, qui tres priores alios quam primum sui ordinis Card. eam significare teneantur, negotiumque electionis, administrationis, postulationis, aut promotionis, summarie, & de plano per seipsum dictus relator examinet, & li qui contra dixerint, his vocatis, idoneos, graves, & fide dignos testes, & si expediens, opusve fuerit, alios ex officio assumere, processusque, & jura ejusmodi relationis, una cum dictis testium, die faciendæ relationis secum ad Concilium deferre debeat, neque ullo modo referat, si præfens in Curia promovendus majorem Card. partem antea non adiverit, ut quæ a referente collega sint Cardinales audituri, oculata fide, quantum ad personam promovendi attinet, cognoscere possint.

Ætas in eis requirenda.

Præmittenda examen, Processus, & relatio in Concilio.

Promoti visitentur Cardinales.

Episcopus & Abbas etiam in notoriis criminibus, habeant defensionem.

Prælati in vicis non transferantur.

Reformatio de commendatione Monasteriorum &c.

§.6. Promotus vero eisdem Cardinalis, qui præfens in Curia fuerint, ex antiquo more, consuetudineque laudabili quamprimum visitare teneatur, quem quidem morem, laudabilemque consuetudinem innovamus, ac inviolabiliter observari mandamus.

§.7. Et quoniam Episcopalem dignitatem tueri illæsam, & ne improborum impugnationibus, aut accusantium calumniis passim pateat, muniri par est; Statuimus, ut nullus Episcopus, aut Abbas, quovis instante ac requirente, nisi sibi copia, & facultas legitime defensionis permittatur, etiam si crimina fuerint notoria, diligenterque partibus auditis causa plenarie probata fuerit, privari valeat.

§.8. Neque aliquis Prælati invitus, nisi aliis iustis efficacioribusque rationibus, & causis, transferatur, juxta formam, ac decretum Concilii Constantien.

§.9. Et quoniam ex commendis Monasteriorum, ut magistra rerum experientia sæpius docuit, Monasteria ipsa, tam

D d d 2 in

in spiritualibus, quam in temporalibus graviter leduntur, quippe quorum ædificia, partim commendatariorum negligentia, partim avaritia, vel incuria collabuntur, & in dies divinus cultus in his magis diminuitur, passimque obloquendi materia personis præsertim secularibus præbetur, non absque dignitatis Apostolicæ Sedis diminutione, a qua commenda hujusmodi proficiuntur, ut eorum indemnitate salubrius consulatur; Volumus, ac sancimus, ut cum illa per obitum Abbatis, qui illis præerant, vacaverint, nullo pacto cuiquam possint commendari (nisi pro conservatione auctoritatis Apostolicæ Sedis, & ad occurrendum malitiis illam impugnantium, pro temporum qualitate aliter nobis de Fratrum nostrorum consilio visum fuerit expedire) sed de persona idonea juxta præscriptam constitutionem eis ita provideatur, ut illis idonei Abbates, prout decet, præfutura sint.

Onera eorum dem circa elemosinas &c.

§.10. Ea vero Monasteria que, commendata fuerint, cum per eorum cessum, vel decessum, quibus erant commendata, commenda hujusmodi cessaverint, Cardinalibus dumtaxat, ac personis qualificatis, & benemeritis commendari possint, ita tamen quod eorum Monasteriorum commendatarii, quibus ea de cetero commendata fuerint, cujusvis dignitatis, honoris, & præminentie existant, etiam si Cardinalatus honore, & dignitate fungantur, si mensam habuerint separatam, ac seorsum a mensa Conventuali, quartam suæ mensæ partem pro instauratione Fabricæ, seu pro ornamentis, vestibus, ac paramentis emendis, sarcinisque aut pauperum alimonia, aut sustentatione, ut major exiget, ac suadebit necessitas. Si vero mensa fuerit communis, tertiam omnium fructuum dicti Monasterii sibi commendati partem pro supradictis oneribus supportandis, & sustentatione Monachorum, omnibus aliis deductis oneribus, impartiri teneantur. Ac literæ, quæ super Monasteriorum hujusmodi commendis expediuntur, cum clausula hoc ipsum specificè exprimente debeant expediri, alioquin si aliter expediuntur, nullius sint roboris, vel momenti.

Reformatio de pensionibus reservandis.

§.11. Et quoniam Ecclesiis hujusmodi absque aliqua fructuum diminutione provideri decet, ut tam dignitati Præsidentium, quam Ecclesiarum, & ædificiorum necessitati consulatur, Decernimus pariter, ac statuimus, ut super earumdem Ecclesiarum fructibus pensiones minime reserventur, nisi ex resignationis causa, aut etiam alia quæ in secreto nostro Concistorio iusta, probabilis, & honesta habita fuerit.

Que beneficia Cardinalibus non commendanda sunt.

§.12. Statuimus quoque ut de cetero parochiales Ecclesiæ, ac dignitates majores, & principales, aliæque beneficia Ecclesiastica, quorum fructus, redditus, & proventus ducentorum ducatorum auri de Camera secundum communem estimationem valorem annum non constituunt vel attingunt, necnon Hospitalia, leprosariorum, Xenodochia cujuscumque valoris, quæ ad pauperum usum, & alimonia instituta sunt,

S.R.E. Cardinalibus non commendentur, aut alio quovis titulo consecrantur, nisi per obitum familiarium nostrorum vacaverint, quæ illis commendari possint, ut illa ad illarum personarum sibi gratarum, & idonearum commodum infra sex menses dimittere teneantur, quibus etiam, quoad beneficia, ad quæ habent regressum, præjudicare non intendimus.

* suorum.

Reformatio de beneficiis se parandis.

§.13. Ordinamus etiam ne Ecclesiarum, ac quorumcumque Monasteriorum, & Militarum membra a suo capite, quod est absurdum, absque legitima, & rationabili causa dispungantur, aut separentur.

Uniendisque.

§.14. Uniones perpetuæ, præterquam in casibus a jure permissis, vel sine rationabili causa, nequaquam fiant.

Reformatio de beneficiis plurimorum pluralitate, & reservatione.

§.15. Dispensationes autem ad plura incompatibilia ultra duo nisi qualificatis juxta formam juris communis non concedantur, nisi ex magna, & urgente causa. Et personis cujuscumque dignitatis Parochiales Ecclesiæ, & earum perpetuas Vicarias, ac dignitates majores, & principales, etiam per viam unionis, vel commende ad vitam ultra quatuor obtinentibus, ex nunc terminum duorum annorum præfigimus, ut interim, quatuor tantum ex eis retentis, reliquas dimittere teneantur, & beneficia dimittenda hujusmodi resignari valeant in manibus Ordinariorum, ad effectum, ut de illis provideatur personis per eos nominandis, quacumque reservatione etiam generali, etiam ex qualitatibus resignantium personarum resultante non obstanti, quo elapso termino nisi dimiserint, omnia vacare censentur, ac possint libere ut vacantia impetrari, talesque præterea retinentes pœnas extravagantis, recolendæ memoriæ Joannis Papæ XXII. etiam prædecessoris nostri incurrant. Item statuimus, ut speciales reservationes quorumcumque beneficiorum ad cujusvis instantiam minime concedantur.

Joan XXII. Extravag. 1. de Præben.

Reformatio Cardinalium circa vitam & mores. Vile Concil. Trid. Sess. 24. c. 11. et Sess. 25. cap. 1.

§.16. Et cum S.R.E. Cardinales ceteros omnes in ipsa Ecclesia post summum Pontificem honore ac dignitate præcedant conveniens ac debitum est, ut vitæ munditia, ac virtutum splendore cunctis præfulgeant. Quapropter non modo hortamur eos ac monemus, verum etiam statuimus, & ordinamus, ut de cetero quilibet Cardinalium pro tempore existens, juxta doctrinam Apostoli, ita sobrie, caste, ac pie vivat, ut non solum a malo, sed ab omni etiam specie mali abstineat, coram hominibus luceat, Deumque in primis operibus honorificet. Sint omnes vigiles, ac divinis officiis, Missarumque celebrationibus intenti, habeantque Cappellas suas in loco honesto, prout facere consueverunt. Sitque eorum domus, familia, mensa supellexque non fastu, aut pompa, neque superfluis rebus, neque aliquo modo reprehensibilis, ne peccandi, excendendique modum licentia inde nascatur, sed ut æquum est, modestiæ & frugalitatis speculum dicere mereantur. Illis itaque sint contenti, quæ Sacerdotalem præferant modestiam. Ac Prælatos, & quoscumque alios insignes viros

viros ad Romanam Curiam venientes, benigne, honorificeque, tam publice quam privatim tractent, & apud nos, & successores nostros gratiose, liberaliterque eorum negocia commendata suscipiant.

Nempe quod cum Episcopis honorifice se gerant.

§.17. Præterea ministerium indecorum Episcoporum, Prælatorumque in domibus non habeant, ne ceteris præesse instituti, & sacro caractere insigniti, in vilis descendant ministeria, passimque Pastoralis officii contemptum inducant. Eos itaque quos vel nunc habent, vel in posterum sunt habituri, honorifice, ut fratres, ac juxta eorum status condecetiam tractent.

Omnium negotia pie promoveantur absque partialitate.

§.18. Cumque Romano Pontifici communi omnium Christianissimum patri assistant, personarum acceptatores, vel advocatos eos fieri, valde inconveniens est, propterea statuiamus ne partialitatem suscipiant aliquam, neque Principum, aut Communitatum, vel quorumcumque aliorum contra quemquam, nisi quantum iustitia & æquitas postulat, eorumque dignitatis, & conditio requirit, promotores aut defensores fiant, sed a privata omni passione se juncti, sedandis & componendis inter quoscumque litibus, omni diligentia vacent, incumbantque; Principum, & quorumcumque aliorum ac præsertim pauperum, & Religiosorum iusta negocia pio promoveant affectu, oppressos & injuste gravatos juxta vires suas, & officii debitu adjuvent.

Titulorum loca & eorum personas visitent, & adinventent, & eorum vitam diligenter explorent.

§.19. Tituli sui loca; si præsentem in Curia fuerint personaliter; si vero absentes, per Vicarium idoneum semel saltem singulis annis visitent, Clericos, & Populos Ecclesiarum titulo suo subiectarum, cum diligentia inquirent, vigilentque circa cultum divinum, & bona dictarum Ecclesiarum, moreque in primis, & vitam Clericorum, & Parochianorum solerter explorent, eosque omnes, & singulos ad recte, honesteque vivendum paterno moeant affectu. Pro augmento autem divini cultus, & salute animæ suæ, quilibet Cardinalis, vel in vita donet, vel in mortis articulo relinquat suum titulum, quantum sit satis ad Presbyterium unum commode ibi sustentandum, vel si Ecclesia indigeat reparatione, vel alia subventione, tantum illi relinquat, vel donet, quantum conscientie suæ videbitur.

Consanguineis subveniant moderate.

§.20. Et cum minime deceat, affines, & consanguineos præsertim benemeritos, & ope indigentes negligere, sed illis providere justum & laudabile sit, non propterea tamen vel beneficiorum multitudine, ut Ecclesiasticis redditibus ita eos impleri convenire arbitramur, ut ceteri damnorum ex hujusmodi largitionis intemperantia patiantur, & inde scandalum nascatur. Statuimus itaque ut Ecclesiarum bona temere non estupant, sed ea in piis, & sanctis operibus exponant, quorum causa magni, & optimi redditus per sanctos Patres statuti, & ordinati fuerunt.

In commendatis Vicariis, & aliis necess.

§.21. Volumus etiam, ut Ecclesiis eisdem Cardinalibus commendatis, etiam si Cathedrales, Abbatialesve, aut Priora-

tus, vel quæcumque alia beneficia Ecclesiastica fuerint, absque omni proferus excusatione procurent, ac omni conatu suo provideant debite inserviri; Cathedralibus dignis & idoneis Vicarios, seu Suffraganeos prout consuetudo fuerit, cum digna & competenti mercede apponentes, reliquis autem sibi commendatis Ecclesiis, aut Monasteriis de iusto Clericorum, vel Cappellanorum, seu Religiosorum, aut Monachorum Deo sufficiente, & laudabiliter servientium numero providentes.

1514. Religiosos teneant.

§.22. Ædificia quoque, possessiones, & jura quæcumque in statu convenienti conservent, & diruta instaurent, sicut ad bonorum Prælatorum, & Commendatariorum officium spectat.

Bona Ecclesiarum conferent & restant.

§.23. Statuimus etiam, ut dicti Cardinales circa numerum Familiarium, eorumque suis impensis alendorum magnam utantur circumspectione, ac diligenti providentia, ne majorem numerum, quam sua facultas, conditio, ac dignitas patiatur habentes, luxus ac prodigalitatis vitio notari possint, neve rursus avari, sordidique habeantur, si in magnis, & amplis redditibus, paucissimis victum præbeant, cum domus Card. patens Hospitium, portusve ac refugium proborum, & doctorum maxime virorum, & pauperum nobilium, honestarumque personarum esse debeat. Sint igitur circa modum, & numerum tenendi prudentes, ac de familiarium qualitate in primis curiosi, ne ex alienis vitis turpem sibi contrahant infamiam notam, vulgoque obloquendi, calumniandique iustas præbeant occasiones. Et cum maxime providendum sit, ut non solum coram Deo, cui primum placere debemus, sed etiam coram hominibus opera nostra probentur, ut ceteris exemplo ad imitandum possimus esse, ordinamus, ut quilibet Card. se domus, ac familiæ suæ optimum Rectorem, Præfectumque ostendat esse, tam circa ea quæ extrinseca omnibus apparent, quam quæ intus latent abscondita.

De Familiarum numero, & qualitatis impensis &c. optime curent.

§.24. Habeat itaque eorum quisque Sacerdotes, & Levitas honestis vestimentis indutos, attenteque provideat, ne quis in familia sua quoquomodo beneficiatus, & in sacris ordinibus constitutus, velles portet verticillores, nec eo habitu utatur, qui ordini Ecclesiastico parum conveniat. Quare in Presbyteratus ordine constituti, velles colorum, quæ Clericis a jure non prohibeantur, deferre debeant, usque ad talos saltem dimissas, & habentes dignitates in Cathedralibus, & Canonici etiam dictarum Cathedralium, ac primam dignitatem in Collegiatis habentes, & Cardinalium Cappellani Missas celebrantes, caputium deferre in publico teneantur, Scutiferis vero paulo supra talos concedantur. Parafrenarii quia in assiduo sunt motu, ministerioque funguntur laboriosiore, brevioribus, ac magis expeditis vestibus uti possint, etiam si fuerint Clerici, dummodo in Presbyteratus ordine non sint constituti. Ita tamen ut ab honestate non discedant, sed ita vivant, ut mores Ecclesiasticis

Reformatio de Familiarum serventiumque habitu, & aliis qualitatibus.

cis suis ordinibus non discrepent. Reliqui vero Clerici temperate, ac modeste omnia faciant, & tam ipsi Clerici beneficiati, quam in sacris ordinibus constituti, comam aut barbam non nutriant, neque mulas, aut equos cum phæris, ornamentisque, ex velluto, aut serico factis habeant, sed ejusmodi rebus ex panno tantum, aut corio simpliciter utantur. Si quis autem familiarium prædictorum contrafecerit, aut post tres menses legitima monitione præcedente, a præsentium publicatione, hujusmodi vestes prohibitas gestaverit, in excommunicationem incurrat. Si vero infra tres alios menses non se correxerit, a perceptione fructuum ex beneficiis quæ obtinet, suspensus intelligatur. Quod si per alios sex menses in hujusmodi pertinacia obstinatus permanerit, legitima similiter monitione præcedente, beneficiis omnibus, quæcumque habet, privatus sit, & esse censeatur, eaque sic vacantia, a Sede Apostolica libere impetrari valeant.

Familiarumque Papæ.

§. 25. Quæ omnia, & singula in nostris, & cujuscumque Rom. Pont. pro tempore existentis Familiaribus, & similiter in omnibus etiam Curialibus locum habere volumus. Hoc uno tantum excepto, quod dicti nostri, & Rom. Pont. Familiares, rubri coloris vestimenta gestare possint, pro decentia, & consuetudine dignitatis Pontificalis.

Cardinales de conservandis, & propagandis hie præcipue curare debent.

§. 26. Et quoniam ad Cardinales maxime spectat, operum optimorum cura, pro viribus laborabunt scire quæ Regiones hæresibus, erroribusque, ac superstitionibus contra veram & orthodoxam fidem infectæ sint, & ubi Divinorum mandatorum Ecclesiastica deficiat disciplina, quique Reges, ac Principes seu Populi bellis infestentur, vel infectari timeant. Hæc & hujusmodi scire, ac nobis, & Rom. Pont. pro tempore existentis referre operam dabunt, ut opportuna & salutaria talibus malis ac pestibus remedia, vigilantissimo studio excogitari valeant.

Legatique & Gubernatores Provinciarum deputati, personarum gubernent.

§. 27. Et cum frequenti ac prope quotidiana experientia notum sit, Provinciis, ac Civitatibus propter suorum Legatorum de latere absentiam multa sæpius contingere mala, variaque non sine Apostolicæ Sedis præjudicio scandala oriri: Statuimus & ordinamus, ut nullis Cardinalibus Provinciis, Civitatibus Legationis titulo obtinent, eas per Locumtenentes, aut officiales quoscumque administrare liceat, sed personaliter ipsi pro majori parte temporis adesse, atque eas omni vigilantia regere & gubernare teneantur. Et qui nunc titulum Legationis obtinent, aut pro tempore obtinebunt, si in Italia intra tres menses; si extra Italiam, quinque a die præsentis publicationis ad suas Provincias ire, ac majorem temporis partem ibi residere teneantur, nisi de nostro & successorum nostrorum mandato pro aliquibus gravioribus negotiis in Romana Curia retineantur, vel ad alia loca, prout necessitas postulat, mittantur, & tunc in dictis Provinciis ac Civitatibus Vicelegatos, Auditores, &

Locumtenentes, ceterosque consuetos Officiales cum debitis provisionibus, ac salariis habeant. Qui præmissa omnia & singula non servaverit, emolumentis quibuscumque Legationis careat. Quæ quidem propter hoc antiquitus ordinata, & instituta fuerunt, ut opportuna Legatorum præsentia populis esset salutaris, non ipsi laborum & curarum penitus expertes, lucro tantum, suæque Legationis titulo inhiarent.

Resideant alii in Curia Romana & Papæ inferant.

§. 28. Et cum Card. officium in primis versetur in frequenti Rom. Pont. assilentiâ, & Sedis Apostolicæ negotiis, propterea statuimus, ut omnes Card. in Rom. Curia resideant, & qui sunt absentes, si in Italia, intra sex menses, si extra Italiam, infra annum, a die publicationis præsentis constitutionis revertantur. Alioquin fructus beneficiorum, & omnium officiorum suorum emolumenta amittant, omnibusque privilegiis generaliter & specialiter Card. concessis, quamdiu abfuerint, omnino careant; exceptis tamen illis, quos ratione officii ab Apostolica Sede injuncti, vel de Romani Pontificis mandato, aut licentia, vel iusto metu, aut quavis alia legitima causa impediunt, vel ægrotationis, abesse contingat, privilegiis, indultis, & immunitatibus eisdem Cardinalibus concessis, & in Bulla nostra sub data coronationis nostræ contentis, & expressis in suo robore nihilominus permanentibus.

Reformatio de impensis funeralium. Card.

§. 29. Statuimus insuper, ut expensæ funebres Card. computatis omnibus 150. florenorum summam excedere non debeant, nisi Executorum providentia iustis allegatis causis, ac rationibus, plus expendendum esse duxerit. Executia, & castum doloris, prima, & nona die fiant; infra octavam vero, Missæ de more celebrentur.

Votis non relolvandis.

§. 30. Pro reverentia autem Sedis Apostolicæ, utilitateque & honore communi possunt, & ipsorum Cardinalium, ut scaldorum, quæ nasci possent, occasio tollatur, majorque in sacro Senatu libertas votorum fiat, liceatque, ut par est, Cardinali cuique, secundum Deum, & conscientiam suam, libere & impune quodcumque sentiat dicere; Statuimus, ne quis Cardinalium vota in Concistorio data, & quæcumque ibi gesta, aut dicta; quæ in odium, aut præjudicium, aut scandalum alicujus redundare possint, scripto, aut verbo, vel quovis alio modo revelet, sub pœna perjurii, & inobedientie.

Silentioque a Papa indulto, observando.

§. 31. Et quotiescumque a nobis, & Romano Pontifice pro tempore existente, specialiter & expresse ultra præmissa indictum fuerit super aliqua re silentium, si quis contrafecerit, ultra pœnas, excommunicationem late sententia incurrat, a qua non possit absolvi nisi a nobis, vel præfato Pontifice Romano, & cum expressione causæ, præterquam in mortis articulo.

Reformatio ne Magistris in eruditione Scholarium.

§. 32. Et cum omnis ætas ab adolescentia prona sit ad malum, & a teneris assuefieri ad bonum, magni sit operis, & effectus. Statuimus & ordinamus, ut Magistri

gistri

gistri Scholarum, & Præceptores, pueros suos, sive adolescentes, ne dum in grammatica, & rhetorica, ac ceteris hujusmodi audire, & instruere debeant, verum etiam docerè teneantur ea, quæ ad Religionem pertinent, ut sunt præcepta divina, articuli fidei, sacri Hymni, & Psalmi ac Sanctorum vitæ, diebusque festivis nihil aliud eos docere possint, quam in rebus ad Religionem, & bonos mores pertinentibus, eosque in illis instruere, hortari, & cogere in quantum possunt teneantur, ut nedum ad Missas, sed etiam ad Vesperas, divinaque officia audienda, ad Ecclesias accedant, & similiter ad prædicationes & sermones audiendos impellant, nihilque contra bonos mores, aut quod ad impietatem inducat, eis legere possint.

Blasphemantibus, Deum, & Mariam, Virginem, & alios Sanctos.

§. 33. Ad abolendam vero execrabilem blasphemiam, quæ in maximum divini nominis, & Sanctorum contemptum supra modum invaluit. Statuimus & ordinamus, ut quicumque Deo, palam seu publice maledixerit, contumeliosisque atque obsecris verbis Dominum nostrum Jesum Christum, vel gloriosam Virginem Mariam ejus genetricem expresse blasphemaverit, si munus publicum, jurisdictionemve gesserit, perdat emolumenta trium mensium pro prima & secunda vice dicti officii; si tertio deliquerit, illo eo ipso privatus existat: si Clericus, vel Sacerdos fuerit, eo ipso quod de delicto hujusmodi fuerit convictus, etiam beneficiorum quæcumque habuerit, fructibus applicandis ut infra, unius anni muldetur, & hoc sit pro prima vice, quæ blasphemus ita deliquerit. Pro secunda vero si ita deliquerit, & convictus, ut præfertur, fuerit, si unicum habuerit beneficium eo privetur; si autem plura, quod Ordinarius maluerit, id amittere cogatur. Quod si tertio ejus sceleris arguatur & convinctur, dignitatibus ac beneficiis omnibus quæcumque habuerit, eo ipso privatus existat, ad eaque ulterius retinenda inhabilis reddatur, eaque libere impetrari, & conferri possint. Laicus vero blasphemans, si nobilis fuerit, pœna xxv. ducatorum muldetur, & pro secunda vice, l. Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe applicandorum, & aliis ut infra deducitur. Pro tertia vero, nobilitatem perdat. Si vero ignobilis ac plebejus fuerit, in carcerem detrudatur, quod si ultra duas vices publice blasphemans deprehensus fuerit, mithra infami per integram diem ante fores Ecclesiæ principalis mithratus stare cogatur, si vero pluries in hoc ipsum peccatum lapsus fuerit, ad perpetuos carceres, vel ad triremes damnetur, ad iudicis deputati arbitrium. In foro autem conscientie, nemo blasphemiarum, absque gravissima pœnitentia, severi confessoris arbitrio injuncta, possit absolvi. Qui vero reliquos Sanctos blasphemaverit, arbitrio iudicis, rationem personarum habituri, mitius aliquanto puniri volumus. Statuimus etiam, ut seculares iudices, qui contra tales blasphemias convictos, non animadverterint, eosque ju-

stis pœnis minime affecerint, quantum in eis fuerit, quasi eidem sceleri obnoxii, eisdem quoque pœnis subiciantur. Qui vero in illis inquirendis, puniendisque diligentes, & severi fuerint, pro qualibet vice, decem annorum indulgentiam consequantur, & tertiam partem multæ pecuniariæ habeant. Quicumque vero blasphemantem audierint, eum verbis acriter obiurgare teneantur, si citra periculum suum id fieri posse contingeret, eundemque deferre, vel notificare apud Judicem Ecclesiasticum, seu secularem intra triduum debeant. Quod si plures dictum blasphemantem simul audierint, singuli eum accusare teneantur, nisi forte omnes convenerint, ut unus pro cunctis tali fungatur officio. Quos omnes in virtute sanctæ obedientie hortamur, & monemus in Domino, ut pro divini nominis reverentia & honore, in suis dominiis ac terris præmissa omnia servari, & exactissime exequi mandent, ac faciant, uberimam ab ipso Deo tam boni ac pii operis mercedem habituri, similemque annorum decem indulgentiam, ab Apostolica Sede consecuturi, cum tertia parte multæ qua dictus blasphemus plectetur, quotiens tale scelus puniendum cura verint, quam quidem indulgentiam, & reliquam tertiam multæ partem, accusatori blasphemii nomen deferenti, similiter concedi, & assignari volumus, aliis pœnis contra hujusmodi blasphemos per sacros canones expressis, nihilominus in suo robore manentibus.

Clericorum incontinentiæ pœne.

§. 34. Ut clerici præsertim caste, continenterque, juxta canonum præcepta vivant, statuimus, ut contrafacientes acriter secundum canones puniantur.

Sodomitarum pœna.

§. 35. Si qui vero, tam laicus quam Clericus, de crimine propter quod venit ira Dei in filios diffidentia, convictus fuerit, pœnis per sacros canones, aut jus civile respective impositis puniatur.

Concubinariorum pœna.

§. 36. Concubinarij autem, sive laici sive Clerici fuerint, eorundem canonum pœnis muldentur, neque Superiorum tolerantia, seu prava consuetudo, quæ potius corruptela dicenda est, a multitudine peccantium, aliave quolibet excusatio, eis aliquo modo suffragetur, sed juxta juris censuram severe puniantur. Ad bonum vero, & quietum regimen Civitatum, ac locorum omnium Romanæ Ecclesiæ subditorum, constitutiones bonæ memoriæ Agidii Episcopi Sabinen. olim editas, innovamus, easque inviolabiliter servari præcipimus, & mandamus.

Simoniaco-rum pœna.

§. 37. Et ut nefaria simoniæ labes ac pestis non solum a Romana Curia, sed ex omni etiam Christiana ditone in perpetuum eiiciatur, constitutiones per Antecessores nostros, etiam in sacris Conciliis contra hujusmodi simoniacos editas innovamus, easque inviolabiliter servari præcipimus, ac pœnas in eis contentas pro expressis & insertis haberi, & delinquentes etiam auctoritate nostra affici volumus.

Officium recitare omittentium pœna.

§. 38. Statuimus quoque & ordinamus, ut quilibet habens beneficium, cum cura vel

vel sine cura, si post sex menses ab obtento beneficio divinum officium non dixerit legitimo impedimento cessante, beneficiorum suorum fructus suos non faciat pro rata omissionis recitationis officii, & temporis: sed eos tamquam injuste perceptos in fabrica hujusmodi beneficiorum, vel pauperum elemosynas erogare teneatur. Si vero ultra dictum tempus in simili negligentia contumaciter permanserit, legitima monitione precedente, beneficio ipso privetur, cum propter officium detur beneficium. Intelligatur autem officium omittit, quoad hoc ut beneficio privari possit, qui per quindecim dies illud bis saltem non dixerit, Deo tamen ultra premissa de dicta omissione redditurus rationem. Quæ poena in habentibus plura beneficia reiterabilis toties fit, quoties contrafacere convincantur.

Principum secularium & ipsorum officium in beneficiis beneficiorum se ingerentium poena.

§. 39. Et cum fructuum Ecclesiarum Cathedralium, & Metropolitan. Monasteriorumque, & aliorum quorumcumque Beneficiorum Ecclesiasticorum plenaria dispositio, & administratio, ad nos, & Rom. Pont. pro tempore existens, & illos etiam, qui ejusmodi Ecclesias, Monasteria, & Beneficia jure & canonicè obtinent, solum pertineant, secularisque Principes, omni etiam divino jure id prohibente, dictis Ecclesiis, Monasteriis, ac Beneficiis intrinsece se nullatenus debeant. Statuimus & ordinamus, ut fructus, redditus, & proventus Ecclesiarum, Monasteriorum, ac Beneficiorum per seculares ullos Principes, etiam si Imperatores, Reges, Reginae, seu Respublice, vel Potentatus fuerint, aut per eorum Officiales, seu Judices etiam Ecclesiasticos vel quascumque alias personas publicas vel privatas, de eorundem Imperatoris, Regum, Reginarum, ac Principum, Rerumque publicarum, vel Potentatum mandato sequestrari, occupari, aut modo aliquo detineri: ipsique hujusmodi Ecclesias, Monasteria, ac beneficia obtinent. sub prætecto fabrica, instaurationsque, sine Rom. Pontificis pro tempore existentis expressa licentia, aut elemosynarum, seu quovis alio colore, aut fisco, impediri non debeant, quominus de illis ut antea libere, ac sine impedimento disponere valeant. Et si sequestrati fuerint, occupati, aut detenti, integre, libereque, ac sine exceptione vel mora, Prælati ad quos de jure, legitimeque spectant, restituantur, de quibus, si dissipati nusquam reperiri possint, eorum justa estimatione facta, dictis Prælati satisfieri volumus per eos, qui dictas sequestrationes, applicationes, dispositionesque fecerint, aut fieri mandaverint, sub poena excommunicationis, aut interdicti Ecclesiastici a talium Principum terris, & dominio, eo ipso incurrendis. Et ut eorum, ac eisdem subditorum bona ubicumque reperta, si moniti parere noluerint, capi, & retineri possint. Ipsi vero contrafacientes, tam supradictis poenis, quam privationis feudorum, & privilegiorum, quæ a nobis, & Romana vel aliis

Ecclesiis nunc & pro tempore obtinuerint, & aliis contra violatores, & oppressores libertatis Ecclesiasticae etiam per extravagantes, & alias Constitutiones, etiam incognitas, & forsan in usu non existentes, impositis, quarum omnium tenores pro expressis & insertis habentes innovamus, ac perpetuum firmitatis robur habere decernimus, & declaramus, ac secundum eas per quoscumque Judices, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sublata, & adempta eis aliter iudicandi, declarandique potestate, sententiarum, iudicari, & interpretari debere volumus, atque mandamus.

§. 40. Et cum a jure, tam divino quam humano Laici potestas nulla in Ecclesiasticas personas attributa sit, innovamus omnes, & singulas Constitutiones sel. rec. Bonifacii Papæ VIII, etiam Prædecessoris nostri quæ incipit Felcici, & Clementis V. quæ incipit, siquis suadente, necnon quascumque alias Apostolicas sanctiones in favorem libertatis Ecclesiasticae, & contra ejus violatores quomodolibet editas, & poenis etiam contra talia præsumentes in Bulla quæ legitur in Coena Domini, contentis, in suo robore permanentibus. Et cum in Lateranen. pariter ac Conciliis generalibus, sub excommunicationis poena, prohibitum fuerit, ne Reges, Principes, Duces, Comes, Barones, Respublicæ, & alii Potentatus quicumque Regnis, Provinciis, Civitatibus, ac Terris quomodocumque presiden collectas, decimas, & alia hujusmodi onera, Clericis, Prælati, & aliis quibuscumque personis Ecclesiasticis imponant, exigantque, neve a sponte etiam dantibus, & consentientibus etiam recipiant, atque in præmissis auxilium, favorem, consiliumve palam, vel occulte præstantes, in excommunicationis late sententia poenam eo ipso incidant, & ipsa quoque Respublicæ, ac Communitates, & Universitates circa hoc quomodolibet delinquentes, Ecclesiastico eo ipso subiciantur interdicto, Prælati etiam præmissis absque Rom. Pont. expressa licentia ultro consentien. excommunicationis, & depositionis poenam ipso facto incurrant. Statuimus, & ordinamus ut de cetero talia præsumentes, etiam si, ut præfertur, qualificati fuerint, ultra supradictas poenas, quas contravenien. eo ipso incurrent, volumus, & innovamus, quod ad omnes actus legitimos, inhables, & intestabiles habeantur.

Contra violantes libertatem Ecclesiasticam innovat Constitutiones RR. Pontificum.

§. 41. Et cum secundum leges civiles, & sacrorum Canonum censuras, sortilegia per invocationem Dæmonum, incantationes, ac divinationes, superstitionesque prohibita sint; Statuimus, decernimus, & ordinamus, ut Clerici, qui in præmissis culpabiles inventi fuerint, arbitrio Superiorum infamia notentur; si vero non desiterint, deponantur, atque in Monasterium ad tempus arbitrio Superioris præniendum detrudantur; beneficiisque, & officiis Ecclesiasticis priventur. Laici vero utriusque sexus, excommunicationis, & aliis

Reformatio de maleficiis, & incantationibus.

••

Jurisdicio & facultates Gubernatoris Almae Urbis, eju que districtus, ac Vicecamerarii.

LEO EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Dilecto filio Magistro Amadeo Berrato Notario nostro, pro nobis, & Romana Curia, sive Ecclesia in Alma Urbe nostra, Gubernatori, salutem & Apostolicam Benedictionem.

Et si pro cunctarum Civitatum temporali dominio S.R.E. subiectarum prospero ac felici regimine, quantum nobis ex alto conceditur, curam solerem, & vigilem gerere debeamus, de nostræ tamen Almae Urbis Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum cruore Domino nostro Jesu Christo consecratae, ac incolarum ejus, & Camera Apostolica officiorum diligenti administratione, tanto accuratius cogitare nos convenit, quanto Urbs ipsa caput est Orbis, & in ea altissimus Sacerdos principalem, ac præcipuam Sedem, ad quam de diversis Mundi partibus Christiani confluent in numero copioso, voluit collocari, & quæ in eadem Camera peraguntur, inter graviora dictæ Ecclesiæ negotia solita sunt reputari, eaque expedit solerti cura, & diligentia pertractari.

Proemium.

§. 1. Cupientes igitur, ut Urbs ipsa, ac illius cives, & incolæ, peculiare nostri, & præfate Ecclesiæ filii, providi Gubernatoris potiantur regimine, & quæ ad Camerariatus officium in Camera præfata pertinent, ei per Camerarii nostri Locumententem, seu Vicecamerarium ibidem exerceri solita sunt, ea quæ expedit solerti cura expeditantur, ac de te, qui Prælati noster domesticus existis, & in quo tamdiu tam doctrinam singularem, quam fidei constantiam, magnanimitatem, circumspersionem, ac vitæ integritatem, atque alias virtutes, auctore Domino, cumulat esse cognoscimus, fumentes in Domino fiduciam specialem quod, omnia, etiam ardua, & difficilia, quæ ad honorem, & felicem, ac prosperum statum nostrum, ac Ecclesiæ, & Sedis prædictæ pertinere cognoveris, divina favente clementia, laudabiliter exequeris: Motu proprio, non ad tuam, vel alterius pro te nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, te in Urbe ipsa, ejusque districtu, & pertinentiis, generalem Gubernatorem, ac in Camera Apostolica Vicecamerarium, ac Camerarii præfate Camerae Locumententem, cum cura, arbitrio, potestate, honoribus, oneribus, pertinentiis, & emolumentis consuetis ad nostrum, & dictæ Sedis beneplacitum, auctoritate Apostolica tenore præsentium constituimus, & de-

Deputati Gubernatoris cum infrascriptis facultatibus.

E e e pu

aliis poenis juris, tam civilis quam Canonici, subjaceant.
§. 42. Et ut omnes fidei Christiani, ac de fide male sentientes, cujuscumque generis, aut nationis fuerint, necnon Hæretici, seu aliqua hæresis labe polluti, vel Judaizantes, a Christianidelium cœtu penitus eliminentur, & a quocumque loco, & præsertim a Romana Curia expellantur, ac debita animadversione puniantur; Statuimus ut contra eos diligenti inquisitione, ubique, & in dicta Curia maxime, procedatur per Judices per nos deputandos, & ejus criminis reos, & legitime convictos, debitis poenis puniri; relapsos vero, absque ulla spe veniæ, aut remissionis debitis poenis affici volumus.

Reformatio de hæreticis perquirendis, & puniendis.

Hæc Bulla omnes & ubique ligat.

Aliisque Constitutionibus quoad poenas non detrahit.

Post duos menses a die publicationis ligat & interpretari non potest.

Dat. P. An. 1. die 5. Maii.

§. 43. Et cum Constitutiones, & Ordinationes nostræ hujusmodi quas pro nunc ordinamus, vitam, mores, Ecclesiasticamque disciplinam concernant, tam Officiales nostros, quam alios, tam in Romana Curia, quam extra ubique locorum commorantes, imitari convenit, illis ligari, eosque ad eorum observationem inviolabiliter teneri volumus, atque decernimus.

§. 44. Et ne Constitutiones ipsæ aliis censuris, ac poenis in contrafacien. per antiqua jura, & Constitutiones impositis derogare in aliquo videantur, cum ad augmentum editæ, atque excogitæ fuerint, etiam declaramus, per earum dispositiones, ordinationesque nihil prorsus juri communi, vel decretis aliorum Romanorum Pontificum ullatenus derogatum esse. Quinimmo si qua in eis propter perverfam temporum, aut locorum vel hominum corruptelam, vel abusum, aut quancumque aliam causam minime probandam, vigorem suum amiserint, ea ex nunc innovamus, confirmamus, & inviolabiliter observari mandamus.

§. 45. Quas nostras consultissimas Constitutiones post duos menses ab earum publicatione, ligare debere, etiam decernimus, & declaramus; districtius inhibentes ne, quis eas glosare, vel super eis commentaria, interpretationesve facere, absque speciali nostra, vel Sedis Apostolicæ licentia, præsumat. Si quis autem ausu temerario contravenerit, excommunicationis late sententiæ poenam eo ipso incurrat.

Nulli ergo omnino hominum &c. Si quis autem &c. Dat. Romæ in publica Sessione, in Lateranen. Sacrosancta Basilica solemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quattodecimo, tertio Nonas Maii, Pontificatus nostri Anno secundo.

Tom. III. Par. III.